

ΜΟΥΣΙΚΗ & ΜΟΥΣΙΚΟΙ

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2026
ΤΕΥΧΟΣ 14

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΣΥΛΛΟΓΙΚΗΣ
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΜΟΥΣΙΚΩΝ

ΑΠΟΛΛΩΝ

Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΣΤΗΝ ΨΗΦΙΑΚΗ ΕΠΟΧΗ

Απολογισμός Συνεδρίου

Παρασκήνιο, Συμπεράσματα,
Οδικός Χάρτης Δράσης

ΤΟ ΠΑΡΑΔΟΞΟ ΤΟΥ STREAMING

Η ανισοκατανομή των κερδών.

Η επισφάλεια των μουσικών
και η αναζήτηση ψηφιακής δικαιοσύνης

ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗ ΤΕΧΝΗΤΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ

Η οπτική των καλλιτεχνών

Από τον "λαθρεπιβάτη" στην "Υπαρξιακή Απειλή"

AI generated image on Stable Diffusion_Prompted by V. Ginos

ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΓΙΑ ΤΙΣ ΨΗΦΙΑΚΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΚΑΙ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΩΝ

MUSIC IN THE DIGITAL AGE

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΜΟΥΣΙΚΗ & ΜΟΥΣΙΚΟΙ
ΤΕΥΧΟΣ 14
ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2026

Περιοδικό του
Οργανισμού Συλλογικής
Διαχείρισης Δικαιωμάτων
Ελλήνων Μουσικών
«ΑΠΟΛΛΩΝ»

Αρχισυνταξία -
Επιμέλεια ύλης:
Βασίλης Γκίνος

Συνεργάτες τεύχους:
Γιώργος Ανδρέου
Ντίνος Γεωργούντζος
Βασίλης Γκίνος
Γιάννης Μαραγκουδάκης

Φωτογραφία:
Ειρήνη Κολοβού

Σχεδίαση -
Καλλιτεχνική επιμέλεια:
Dzio

Το περιοδικό
δημοσιεύεται δωρεάν.
Δεν επιτρέπεται η
αναπαραγωγή και
πώληση του τεύχους.

Οι απόψεις που
διατυπώνονται, δεν
αντιπροσωπεύουν
απαραίτητα τις απόψεις
του Οργανισμού
“ΑΠΟΛΛΩΝ”.

Επικοινωνία:
Τηλ.: +30 210 3252980
e-mail:
ezine@apollon.org.gr

2 Editorial

**Το Τέλος της Σιωπής:
Γιατί Πρέπει να Ορίσουμε το Ψηφιακό μας Πεπρωμένο**
Βασίλης Γκίνος

4 Η Μουσική στην Ψηφιακή Εποχή

Απολογισμός Συνεδρίου
Βασίλης Γκίνος

9 Το Παράδοξο του Streaming

Η ανισοκατανομή των κερδών
Ντίνος Γεωργούντζος

15 Τεχνητή Νοημοσύνη

Ο Ορίζοντας της Τεχνητής Νοημοσύνης
Βασίλης Γκίνος

21 Αυτόνομη ΤΝ και Πολιτισμός

Η Οπτική των Δημιουργών
Γιώργος Ανδρέου

25 Παραγωγική Τεχνητή Νοημοσύνη

Πιθανές Νομοθετικές Λύσεις
Γιάννης Μαραγκουδάκης

Γράφει ο
Βασίλης Γκίνος

Το Τέλος της Σιωπής:

Γιατί Πρέπει να Ορίσουμε το Ψηφιακό μας Πεπρωμένο

Η ιστορία σπάνια γράφεται σε ήσυχα δωμάτια. Γράφεται σε στιγμές έντασης, στη σύγκρουση αντίθετων ιδεών και, περιστασιακά, στο λαμπρό φως μιας κοινής συνειδητοποίησης. Φέτος τον Οκτώβριο, στη σκιά της Ακρόπολης, η παγκόσμια μουσική κοινότητα βίωσε μια τέτοια στιγμή.

Το συνέδριο «Η Μουσική στην Ψηφιακή Εποχή», που διοργανώθηκε από τον ΑΠΟΛΛΩΝΑ σε συνεργασία με τη Διεθνή Ομοσπονδία Μουσικών (FIM), δεν κατέγραψε απλώς το τοπίο. Κατέστρωσε ένα στρατηγικό σχέδιο. Για τρεις ημέρες, αναλύσαμε τις δίδυμες δυνάμεις που αναδιαμορφώνουν την Τέχνη μας - και γιατί όχι, την ύπαρξή μας: το οικονομικό παράδοξο του Streaming και την υπαρξιακή ανατροπή της Τεχνητής Νοημοσύνης.

Σε αυτό το ειδικό αφιέρωμα, σας παρουσιάζουμε τη «Σύγκλιση της Αθήνας», έναν οδικό χάρτη βασισμένο στη γνώση νομικών εμπειρογνομώνων, καινοτόμων της τεχνολογίας και, κυρίως, στην εμπειρία των ίδιων των δημιουργών.

Τα άρθρα που ακολουθούν αφηγούνται την ιστορία δύο πραγματικοτήτων. Από τη μια, βλέπουμε μια βιομηχανία που επαίρεται για ιστορικά ρεκόρ εσόδων, τροφοδοτούμενη από μια ψηφιακή επανάσταση που υποσχέθηκε να εκδημοκρατίσει τη μουσική. Από την άλλη, ακούμε τις φωνές των δημιουργών - του 99,5% αυτών - που αποκλείονται ουσιαστικά από αυτόν τον πλούτο, παγιδευμένοι σε ένα σύστημα που εκτιμά το «περιεχόμενο» περισσότερο από την τέχνη και την «αλληλεπίδραση» περισσότερο από τη δίκαιη αμοιβή.

Όμως, αυτό το τεύχος δεν είναι επικήδειος. Είναι μανιφέστο. Από τις τολμηρές νομοθετικές κινήσεις στη Βραζιλία και την Ισπανία μέχρι τις ρεαλιστικές προτάσεις για τέλη και αποζημιώσεις στην ΤΝ και μεταρρύθμιση των πνευματικών δικαιωμάτων στην Ευρώπη, το μήνυμα είναι σαφές: Η εποχή της παθητικής παρατήρησης έχει τελειώσει. Δεν μπορούμε πλέον να περιμένουμε την αγορά να αυτορρυθμιστεί: είναι φτιαγμένη για να αποσπά αξία, όχι να την καλλιεργεί.

Ζητάμε μια αλλαγή φιλοσοφίας. Πρέπει να επιστρέψουμε από την οικονομία της «πρόσβασης» στην οικονομία της «αξίας». Πρέπει να επιμείνουμε ότι η ΑΙ θα λειτουργεί ως εργαλείο για την ανθρώπινη έκφραση και όχι ως υποκατάστατο της ανθρώπινης ψυχής. Και πρέπει να απαιτήσουμε οι νόμοι που διέπουν την εργασία μας να εξελίσσονται τόσο γρήγορα όσο και οι τεχνολογίες που την εκμεταλλεύονται.

Καθώς διαβάζετε τις σελίδες που ακολουθούν, θυμηθείτε: Το μέλλον της μουσικής δεν είναι αλγόριθμος. Είναι μια επιλογή που πρέπει να κάνουμε μαζί, αποφασιστικά και χωρίς απολογίες.

Καλωσορίσατε στο μέλλον. Είναι στο χέρι μας να το ορίσουμε.

Βασίλης Γκίνος

Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΣΤΗΝ ΨΗΦΙΑΚΗ ΕΠΟΧΗ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

The Athens Consensus_AI generated image on Nano Banana Pro_Prompted by V. Ginos

Παρασκήνιο, Συμπεράσματα, Οδικός Χάρτης Δράσης και Credits

Οι προετοιμασίες για την «Μουσική στην Ψηφιακή Εποχή» ξεκίνησαν έξι μήνες πριν το συνέδριο ανοίξει τις πόρτες του - και συνεχίστηκαν μέχρι την δημοσίευση της τεκμηρίωσης που διαβάζετε σήμερα. Η οργανωτική επιτροπή επεξεργάστηκε και οριστικοποίησε τις θεματικές, τις μοίρασε σε ημερίδες και σε πάνελς, καταρτίζοντας λίστες με πιθανούς εισηγητές, ομιλητές και συνέδρους ανάμεσα σε εκπροσώπους καλλιτεχνικών σωματείων, οργανισμών και ομοσπονδιών συλλογικής διαχείρισης, πανεπιστημίων και υπουργείων (από τα οποία εξασφάλισε και αιγίδες).

Στη συνέχεια διερεύνησε την διαθεσιμότητά τους με προσωπική επικοινωνία και οργάνωσε την φιλοξενία τους στην χώρα μας: εξασφάλισε τον εντυπωσιακό χώρο του ΚΠΙΣΝ «Φάρος» για την διεξαγωγή του συνεδρίου στις συγκεκριμένες ημ/νίες, βοηθητικούς χώρους για εκδηλώσεις, τις κρατήσεις και μεταφορές σε ξενοδοχεία και επιστράτευσε διερμηνείς για τις τέσσερις επίσημες γλώσσες του συνεδρίου (Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά και Ισπανικά).

Με την ανεκτίμητη βοήθεια του προσωπικού του Απόλλωνα σχεδίασε και ενεργοποίησε την ιστοσελίδα του συνεδρίου και διαχειρίστηκε τα χιλιάδες emails που απαιτούσε η εξυπηρέτηση συνέδρων - διαμονή, μετακινήσεις, σίτιση, ασφάλεια και εκδηλώσεις στο περιθώριο (μουσικά events, κοινωνικές εκδηλώσεις δικτύωσης, επισκέψεις σε μουσεία κ.λπ.). Παράλληλα προετοίμασε την τεκμηρίωση του [συνεδρίου](#), έφερε σε επαφή ομιλητές και πανελίστες μεταξύ τους και επιβεβαίωσε τη συμμετοχή των σχημάτων που έδωσαν το μουσικό στίγμα του συνεδρίου (ορχήστρα πνευστών, κουαρτέτα εγχόρδων, άρπα και λαϊκή ορχήστρα). Στο τεχνικό μέρος επιμελήθηκε την κατασκευή της σκηνης, τον ηχητικό και φωτιστικό εξοπλισμό, την μαγνητοσκόπηση και διαδικτυακή εκπομπή του συνεδρίου, την υποδοχή των συνέδρων, τις εγκαταστάσεις διερμηνείας και το catering, σε συνεργασία με τις εταιρίες που τα ανέλαβαν.

Πανελίστες (σε αλφαβητική σειρά)

Γιώργος Ανδρέου - Συνθέτης, Συγγραφέας
Gérard Assayag - IRCAM AMPLIFY
Xavier Blanc - SCAPR, AEPO-ARTIS
Paul Alexander Calugar - The Soul Group
Rodrigo Carazo - UN Human Rights Committee
Chris Castle - Christian Castle Attorneys
Κώστας Χριστοδούλου - Εθνικό & Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Graham Davies - DiMA
Marcos Alves de Souza - Brazilian Ministry of Culture
Μάνος Δεδεβέσης - Stay Independent
Marc Dumoulin - ECSA
Tino Gagliardi - AFM, FIM
Jean-Gabriel Ganascia - Sorbonne University
Philippe Gautier - Snam-CGT
Αναστασία Γεωργάκη - Εθνικό & Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Ντίνος Γεωργούντζος - ΑΠΟΛΛΩΝ
Βασίλης Γκίνος - ΑΠΟΛΛΩΝ
Karin Inde - SMF
Ioan Kaes - AEPO-ARTIS
Δημήτρης Καλοχαιρέτης - VALUE SOLUTIONS
Ben E. Kessler - AFM
Christina Langer - WIPO
Julie Jueyoung Lee - FKMP
Steve Levine - Producer
Benoît Machuel - FIM
Xenia Manning - Spotify
Γιάννης Μαραγκουδάκης - ΑΠΟΛΛΩΝ
David Martin - Featured Artists Coalition
Roberto Mello - ABRAMUS
Αντιγόνη Παπανικολάου - Microsoft
Lauri Rechartd - IFPI
Patricia Riera - AISGE
Beat Santschi - SMV, FIM
John F. Smith - FIM
Ειρήνη Σταματούδη- Πανεπιστήμιο Λευκωσίας
Γιάννης Σταθόπουλος - Microsoft
Bertalan Temesi - MZTSZ
Pal Tomori - EJI
Paul Torremans - University of Nottingham
Horace Trubridge - Musician and Activist
Christophe Van Vaerenbergh - PLAYRIGHT

Στη διάρκεια του τριημέρου, η οργανωτική ομάδα αντιμετώπισε απρόοπτα της τελευταίας στιγμής (ακυρώσεις, αλλαγές προγράμματος, τεχνικά κωλύματα κá) και μετά τη λήξη των εργασιών επεξεργάστηκε ώρες βίντεο, αποδελτίωσε τα πρακτικά και συνέταξε τον απολογισμό του συνεδρίου, που μπορείτε να βρείτε συγκεντρωμένα [εδώ](#).

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Το τριήμερο συνέδριο δεν περιορίστηκε σε διαπιστώσεις. Μέσα από τον διάλογο νομοθετών, τεχνοκρατών και δημιουργών, παρήγαγε συγκεκριμένα, απτά αποτελέσματα και έναν ξεκάθαρο οδικό χάρτη για την επόμενη ημέρα.

1. Η Αποτυχία της Αγοράς (Market

Failure): Επιβεβαιώθηκε ομόφωνα ότι η «ελεύθερη αγορά» και η αυτορρύθμιση απέτυχαν να διανεμήσουν δίκαια τον πλούτο της ψηφιακής οικονομίας. Τα μοντέλα "pro-rata" και οι ατομικές συμβάσεις έχουν οδηγήσει σε συγκέντρωση πλούτου και αποκλεισμό της συντριπτικής πλειοψηφίας των δημιουργών.

2. Ο Αποκλεισμός των Μη Βασικών Καλλιτεχνών: Διαπιστώθηκε το χάσμα που χωρίζει τους μη κύριους μουσικούς (non-featured artists) από τη ροή εσόδων. Σε αντίθεση με το ραδιόφωνο, στο streaming οι μουσικοί αυτοί λαμβάνουν μηδενική αμοιβή, γεγονός που απειλεί τη βιωσιμότητα του επαγγέλματος.

3. Το Νομικό Κενό: Το δικαίωμα «Διάθεσης στο Κοινό» (Making Available Right), χάρη στο οποίο ακμάζει το streaming, αποδείχθηκε ακατάλληλο για τη διασφάλιση αμοιβής, καθώς σχεδιάστηκε για την καταπολέμηση της πειρατείας και όχι για την εκμετάλλευση της χρήσης.

4. Η Υπαρξιακή Απειλή της TN: Η Τεχνητή Νοημοσύνη δεν αντιμετωπίζεται πλέον ως απλό εργαλείο, αλλά ως άμεσος ανταγωνιστής. Η τροφοδότηση (training) των μοντέλων με προστατευμένα έργα χωρίς άδεια χαρακτηρίστηκε ως «μαζική παραβίαση» που απαιτεί άμεση ρυθμιστική παρέμβαση.

Μουσικοί (σε αλφαβητική σειρά)

Lilia Esipova Άρπα
Τηλέμαχος Μούσας Ηλ. Κιθάρα

GR Echo Brass Ensemble

Στάθης Σούλης	Διευθυντής
Διονύσης Αγαλιανός	Τρομπέτα
Κωσταντίνος Νίκας	Τρομπέτα
Νίκος Σαρρής	Τρομπέτα
Αλέξανδρος Μαυρόπουλος	Τρομπέτα
Σπύρος Φαρούγκιας	Τρομπόνι
Γιάννης Καΐκης	Τρομπόνι
Σταύρος Κλαβανίδης	Τρομπόνι
Γιάννης Κόκκορης	Τρομπόνι
Χρήστος Καλούδης	Κόρνο
Νίκος Καλούδης	Κόρνο
Κωσταντίνος Ασλανίδης	Τούμπα
Παναγιώτης Ζιάβρας	Κρουστά

Νίκος Καινούργιος	Κιθάρα
Νίκος Κατσίκης	Μπουζούκι
Κοσμάς Κοκκόλης	Μπουζούκι

Περικλής Τιμπαλέξης	1ο Βιολί
Μαριαλένα Καραγιάννη	2ο Βιολί
Ariona Muchai	Βιόλα
Ρία Αναστασίου	Τσέλο

Ζήσιμος Σολκούκης	1ο Βιολί
Μιχάλης Κολοκοτρώνης	2ο Βιολί
Παναγιώτης Αράπογλου	Βιόλα
Μιρέλα Ρούτση	Τσέλο

5. Η Διττή Φύση της Αμοιβής ΤΝ (Input vs Output): Το συνέδριο διευκρίνισε την ανάγκη για δύο διακριτές ροές εσόδων: Μία για την Εισροή (Input), ως αποζημίωση για τη χρήση έργων στην εκπαίδευση των μοντέλων, και μία για την Εκροή (Output), καθώς τα παραγόμενα έργα AI ανταγωνίζονται άμεσα την ανθρώπινη δημιουργία στην αγορά.

6. Το Αδύνατο του "Unlearning": Αναγνωρίστηκε η τεχνική αδυναμία των μοντέλων AI να «απο-μάθουν» (unlearn) δεδομένα που έχουν ήδη αφομοιώσει. Αυτό καθιστά το "Opt-Out" (εξαίρεση)

τεχνικά ανεφάρμοστο για το παρελθόν και την αποζημίωση μονόδρομο.

7. Η Αποτυχία του "Opt-Out": Το σύστημα εξαίρεσης (opt-out) κρίθηκε ανεπαρκές και τεχνικά ανεφάρμοστο για τους μεμονωμένους δημιουργούς απέναντι στα «μαύρα κουτιά» αλγορίθμων.

ΟΔΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

Με βάση τη «Σύγκλιση της Αθήνας» (Athens Consensus), προκρίνονται οι εξής δράσεις σε εθνικό και διεθνές επίπεδο:

A. ΓΙΑ ΤΟ STREAMING: Δικαιοσύνη και ποικιλομορφία

1. Θέσπιση Αναντίρρητης Αμοιβής: Προώθηση νομοθετικών ρυθμίσεων (κατά το πρότυπο της Ισπανίας και του Βελγίου) που καθιερώνουν ένα αναπαλλοτρίωτο δικαίωμα εύλογης αμοιβής για το streaming, το οποίο θα εισπράττεται υποχρεωτικά μέσω Οργανισμών Συλλογικής Διαχείρισης (ΟΣΔ).

2. Προστασία της Πολιτιστικής Ποικιλομορφίας: Απαίτηση για διαφάνεια στους αλγορίθμους και μηχανισμοί προβολής του τοπικού ρεπερτορίου, ώστε να μην «πνίγεται» η εθνική δημιουργία.

3. User-Centric Μοντέλα: Πίεση για μετάβαση σε **μοντέλα πληρωμών "χρήστη"** (user centric) για δικαιότερη κατανομή των εσόδων.

Τεχνικό Προσωπικό

Ντίνος Γεωργούντζος - Σχεδιασμός & γενικός συντονισμός
Πάυλος Σαπουντζής - Ηχοληψία
Βαγγέλης Δεληβασίλης - Φωτισμοί
John Dzio - Γραφίστας
Βασίλης Γκίνος - Μοντάζ & Υπότιτλοι
Ειρήνη Κολοβού - Φωτογραφία
Ειρηναίος Μηλιάρης - Φωτογραφία

Ευχαριστίες / Παροχή Υπηρεσιών

Andreadis Audio-visual - Event & AV Production
Dipnosofistirion - Catering
Fine Art Photography - Φωτογραφίες
Quarantee - Διαφημιστικό Υλικό
Maska
Tsimpidis
FAROS Lounge SNFCC - Φιλοξενία
The President Hotel
Airhotel Greece
Airport Limos - Μετακινήσεις

4. Νομική Στρατηγική «Τρίτου Μέρους»: Εξέταση της δυνατότητας δικαστικής διεκδίκησης ώστε οι αδειοδοτήσεις προς τις πλατφόρμες να χαρακτηριστούν ως άδειες προς τρίτους ("Third-Party Licenses"), ενεργοποιώντας ρήτρες διανομής εσόδων 50/50 στα παλαιά συμβόλαια.

B. ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΕΧΝΗΤΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ: Διαφάνεια & Αποζημίωση

1. Σύστημα Διπλού Τέλους (Levy):

- **Τέλος Εισροής (Input Levy):** Μια κατ' αποκοπήν πληρωμή (παρόμοια με το γαλλικό "forfait") από τους προγραμματιστές AI για τη φάση της "εκπαίδευσης", που θα διανέμεται ισομερώς στους δικαιούχους.

- **Τέλος Εκροής (Output Fee):** Δικαίωμα αμοιβής που καταβάλλεται από τους χρήστες/streamers για την εμπορική εκμετάλλευση έργων AI, διανεμόμενο με βάση το μερίδιο αγοράς..

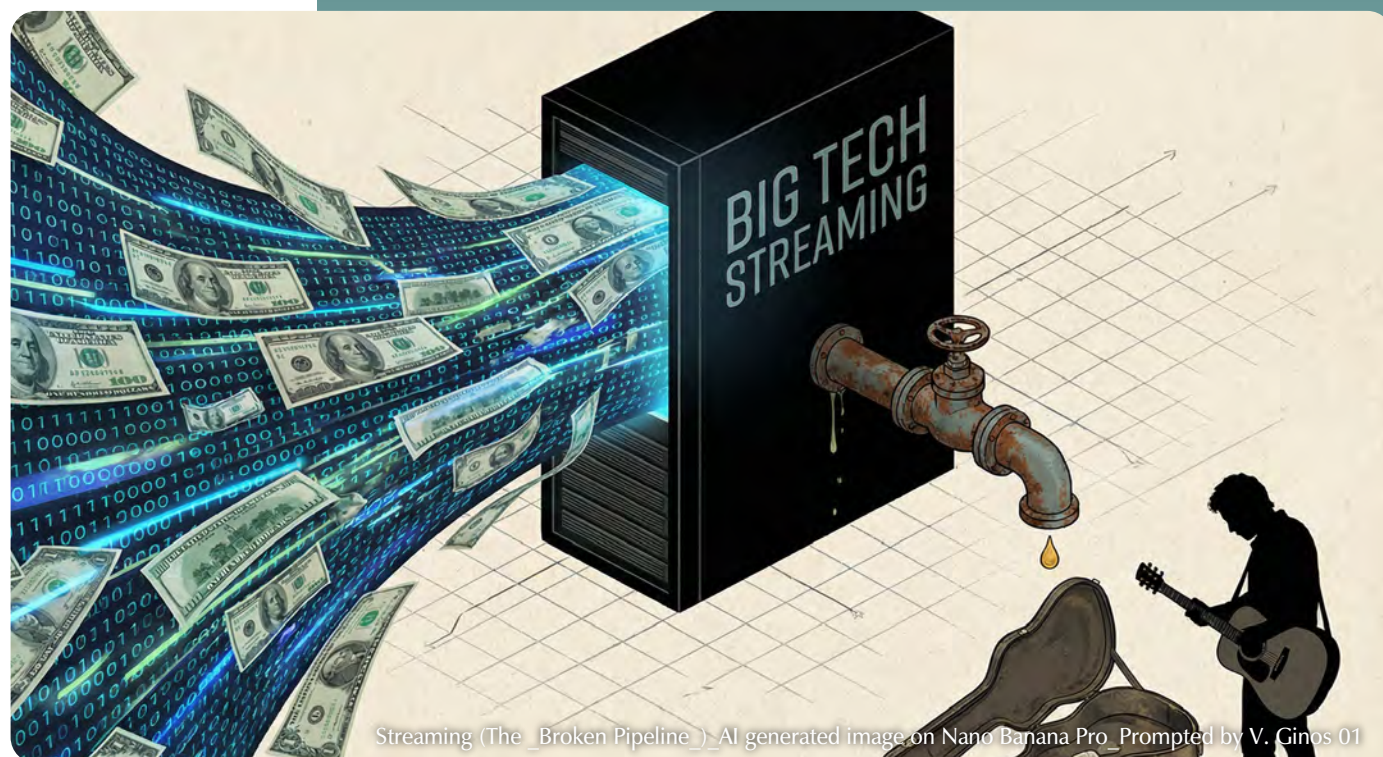
2. Αντιστροφή Βάρους Απόδειξης: Νομοθετική ρύθμιση ώστε οι εταιρείες AI να υποχρεούνται να αποδεικνύουν ότι δεν χρησιμοποίησαν προστατευμένα έργα, αντί να βαραίνει η απόδειξη τον δημιουργό.

3. Προστασία Προσωπικότητας (No Fakes): Θωράκιση των ηθικών δικαιωμάτων και των δικαιωμάτων προσωπικότητας (εικόνα, φωνή) για την απαγόρευση της μη εξουσιοδοτημένης δημιουργίας ψηφιακών αντιγράφων (Deepfakes).

4. Υπέρβαση της Αδράνειας των Διεθνών Οργανισμών: Υιοθέτηση της επιθετικής στρατηγικής της Βραζιλίας για μονομερείς εθνικές νομοθετικές παρεμβάσεις, χωρίς αναμονή για παγκόσμια συναίνεση (WIPO) που καθυστερεί υπερβολικά.

Το συνέδριο κατέληξε ότι η εποχή της διαπραγμάτευσης επί ίσοις όροις με τους τεχνολογικούς κολοσσούς είναι μια ψευδαίσθηση. Η μόνη βιώσιμη οδός είναι η κρατική νομοθετική παρέμβαση και η ενδυνάμωση της συλλογικής διαχείρισης.

ΤΟ ΠΑΡΑΔΟΞΟ ΤΟΥ STREAMING: ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΡΕΚΟΡ ΕΣΟΔΩΝ, Η ΕΠΙΣΦΑΛΕΙΑ ΤΩΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΩΝ ΚΑΙ Η ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΤΗΣ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

Streaming (The Broken Pipeline) - AI generated image on Nano Banana Pro - Prompted by V. Ginos 01

Στη σκιά της Ακρόπολης, σύμβολο διαχρονικών αξιών, το παγκόσμιο μουσικό οικοσύστημα συγκεντρώθηκε για να λύσει τον πιο δύσκολο γρίφο της σύγχρονης μουσικής βιομηχανίας: Πώς γίνεται ο κλάδος να καταγράφει ιστορικά ρεκόρ εσόδων **29,6 δισ. δολαρίων**, αλλά η συντριπτική πλειοψηφία των δημιουργών να νιώθει αποκλεισμένη από το πάρτι;

Την Τρίτη 22 Οκτωβρίου, το συνέδριο «**Η Μουσική στην Ψηφιακή Εποχή**», που διοργανώθηκε από τον **ΑΠΟΜΩΝΑ** και τη **FIM** (Διεθνής Ομοσπονδία Μουσικών), άνοιξε τον φάκελο «Streaming». Σε μια ημέρα έντασης και δυσάρεστων διαπιστώσεων, οι σύνεδροι αποδόμησαν τον μύθο του εκδημοκρατισμού της μουσικής οικονομίας από την ψηφιακή επανάσταση.

1. Η Οικονομική Διάγνωση: «Ενοικίαση» vs. Ιδιοκτησία

Τον τόνο έδωσε ο Γενικός Γραμματέας του ΑΠΟΛΛΩΝΑ, **Ντίνος Γεωργούντζος**, με μια ενδελεχή ανάλυση του “χάσματος αξίας”. Υποστήριξε ότι περάσαμε από την οικονομία της **ιδιοκτησίας** (αγορά CD) σε μια οικονομία **ενοικίασης** (συνδρομές), όπου ο καλλιτέχνης έχασε τον έλεγχο του προϊόντος του.

Ντίνος Γεωργούντζος

“Η κουλτούρα ψηφιοποιήθηκε, αλλά με εταιρικούς όρους”, τόνισε. Τα στατιστικά ήταν αμείλικτα: Στο Spotify, **το 99,5% των καλλιτεχνών μοιράζεται μόλις το 10% των συνολικών ροών**. Μόλις το **0,55%** των καλλιτεχνών αποκτά βιώσιμο εισόδημα.

Την άποψη αυτή ενίσχυσε ο **Christophe van Vaerenbergh** (PlayRight, Βέλγιο) με το αφοπλιστικό σύνθημα “*Show me the money!*” Σημείωσε ότι για τους μη κύριους μουσικούς (session musicians), το εισόδημα είναι συχνά μηδενικό, ενώ στο Βέλγιο οι τεχνολογικοί κολοσσοί έχουν προσβάλει τους νέους νόμους για τις αμοιβές τους.

2. Η Νομική Ρίζα: Το Σφάλμα της “Διάθεσης στο Κοινό”

Στο πάνελ που συντόνισε ο μουσικός και ακτιβιστής **Horace Trubridge**, νομικοί εμπειρογνώμονες εντόπισαν το ιστορικό λάθος. Ο **Ioan Kaes** (AEPO-ARTIS) εξήγησε ότι το νομικό πλαίσιο του streaming (το “δικαίωμα διάθεσης” από τις συνθήκες WIPO του 1996) σχεδιάστηκε για την **καταπολέμηση της πειρατείας**, όχι για την αμοιβή των καλλιτεχνών.

Από αριστερά: Laurie Rechartd (IFPI-UK), Manos Dedevesis (STAY INDEPENDENT-Greece), David Martin (FAC-UK), Horace Trubridge (Musician, Activist-UK) Ioan Kaes (AEPO ARTIS-Belgium), Xenia Manning (SPOTIFY-US), Dinnos Georgountzos (APOLLON-Greece)

“Χτίσαμε την οικονομία του streaming σε θεμέλια που δεν προέβλεπαν αμοιβή”, σημείωσε. Σε αντίθεση με το ραδιόφωνο, όπου ισχύει η εύλογη αμοιβή, το streaming θεωρείται αποκλειστικό δικαίωμα - το οποίο οι ερμηνευτές αναγκάζονται συμβατικά να μεταβιβάζουν στους παραγωγούς έναντι πινακίου φακής.

3. Η Απάντηση της Βιομηχανίας: Αξία και Αλγόριθμοι

Η συζήτηση άναψε με την παρέμβαση της βιομηχανίας. Ο **Lauri Rechardt** (IFPI) υποστήριξε ότι η θέσπιση δικαιωμάτων αμοιβής θα “κατέστρεφε την αξία” των αποκλειστικών δικαιωμάτων, ισχυρισμό που αποδόμησαν οι Ioan Kaes και η **Paloma Lopez Pelaez** (AIE) με βάση την μέχρι τώρα διεθνή εμπειρία.

Ο Rechardt τόνισε ακόμη πως οι καλλιτέχνες σήμερα έχουν περισσότερες επιλογές από ποτέ, κάτι που αμφισβήτησε ο **David Martin** (FAC), εξηγώντας πως οι επιλογές αυτές πρακτικά περιορίζονται από τους κανόνες και τους όρους που επιβάλλουν οι μεγάλοι δισκογραφικοί όμιλοι στην μουσική αγορά.

Η **Xenia Manning** (Spotify) δέχθηκε κριτική για την απόφαση απενεργοποίησης πληρωμών για κομμάτια με λιγότερες από 1.000 ετήσιες αναπαραγωγές και υπερασπίστηκε την πολιτική ως ανακατανομή των “μικροποσών” προς τους επαγγελματίες. Ο **Beat Santschi** (SMV) επεσήμανε ότι η έλλειψη τοπικής επιμέλειας και η εξάρτηση από παγκόσμιους αλγόριθμους καταστρέφει την **πολιτιστική ποικιλομορφία** στις μικρότερες χώρες.

Η ουτοπία του μοντέλου “user centric”:

Στη συζήτηση για το εναλλακτικό μοντέλο πληρωμών με επίκεντρο τον χρήστη (User-Centric vs Pro-Rata), ο Ioan Kaes σημείωσε ότι η αλλαγή μοντέλου απλώς αναδιανέμει ψίχουλα. “Οι μη κύριοι μουσικοί δεν θέλουν να βρίσκονται στο επίκεντρο της προσοχής”, τόνισε, “θέλουν να βρίσκονται στο επίκεντρο της αμοιβής”.

4. Το Γεωπολιτικό Πεδίο: WIPO και Εθνική Δράση

Christophe Van Vaerenberg

Για τους νομοθέτες, η πιο αποκαλυπτική μαρτυρία ήρθε από τον **Marcos Alves de Souza** (Υπ. Πολιτισμού Βραζιλίας). Αποκάλυψε το αδιέξοδο στον WIPO, όπου οι χώρες της “Ομάδας Β” (ανεπτυγμένες χώρες) μπλοκάρουν τις συζητήσεις για τα ψηφιακά δικαιώματα εδώ και μια δεκαετία.

“Κουρασθήκαμε να περιμένουμε”, δήλωσε. Η Βραζιλία προχωρά μονομερώς σε νομοθεσία για υποχρεωτική αμοιβή και ρύθμιση των λιστών αναπαραγωγής.

Επιπλέον, το πάνελ απέδειξε ότι υπάρχουν παραδείγματα λύσεων.

Ισπανία: Η **Paloma Lopez Pelaez** (AIE) παρουσίασε το ισπανικό μοντέλο **εύλογης αμοιβής**, που λειτουργεί σταθερά από το 2006.

Νότια Κορέα: Η **Julie Jueyoung Lee** (FKMP) ανέλυσε ένα σύστημα όπου το αποκλειστικό δικαίωμα λειτουργεί ως κοινωνική ασφάλιση.

Από αριστερά: Julie Jueyoung Lee (FKMP-S.Korea), Tino Gagliardi (AFM-USA),
Philippe Gautier (SNAM-France), Christophe Van Vaerenberg (PLAYRIGHT-Belgium),
Paul Torremans (Univ. of Nottingham-UK)

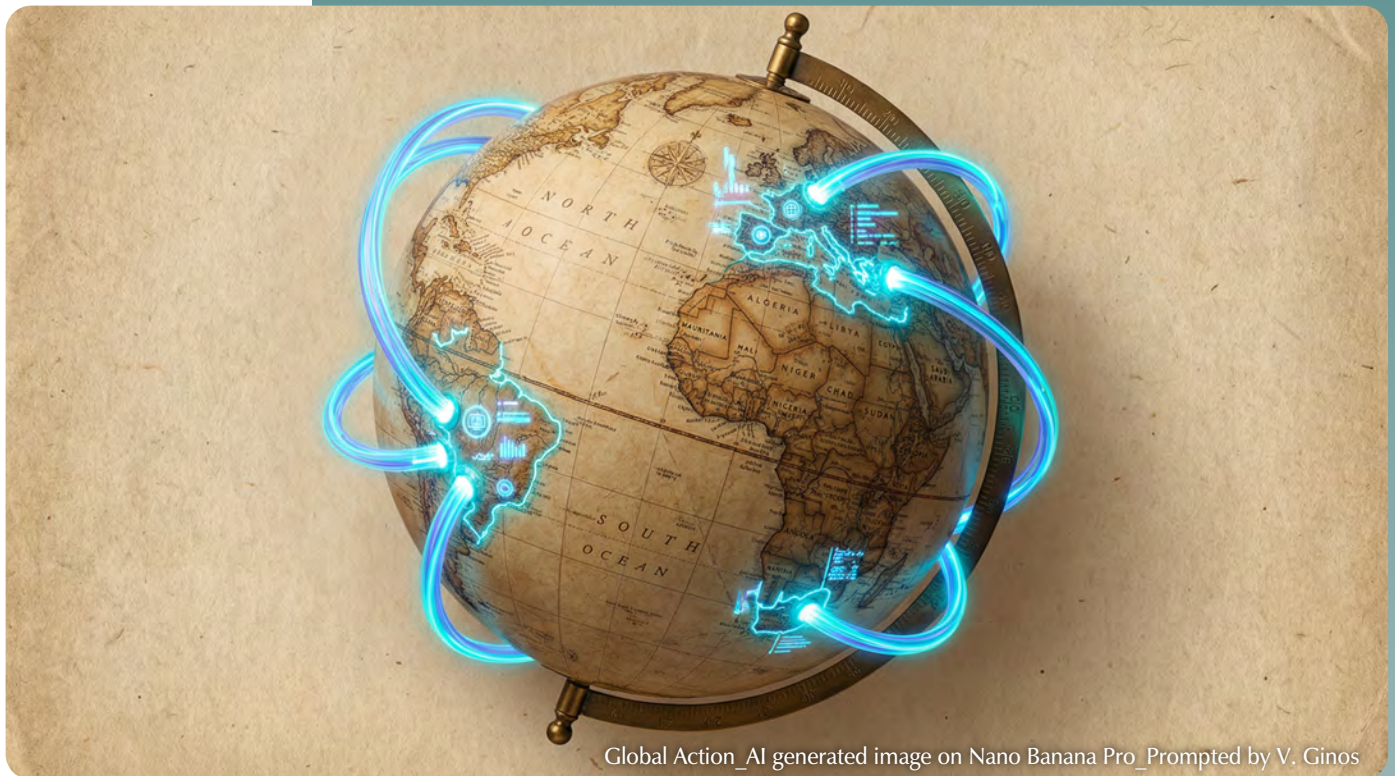
5. Στρατηγικές Κινήσεις: Η “Άδεια Τρίτου Μέρους”

Στα συμπεράσματα, ο Horace Trubridge πρότεινε μια ριζοσπαστική νομική στρατηγική: Να χαρακτηριστεί νομικά το streaming ως “Άδεια Τρίτου Μέρους” (Third-Party License). Σε πολλά συμβόλαια, αυτός ο όρος επιβάλλει ισοκατανομή εσόδων 50/50 - μια νομική επανερμηνεία που θα μπορούσε να αλλάξει τα δεδομένα χωρίς νέους νόμους. Ωστόσο, η **Heather Kurzbauer** (Ολλανδία) μετέφερε την είδηση ότι ολλανδικό δικαστήριο απέρριψε παρόμοια προσφυγή κατά της Universal, υπενθυμίζοντας τη δύναμη των πολυεθνικών στα δικαστήρια.

Συμπέρασμα: Η Νομοθετική Παρέμβαση είναι Υποχρεωτική

Η ημέρα έκλεισε με μια κοινή συνισταμένη από τον Πρόεδρο της FIM **John Smith**: Η εποχή της αναμονής για αυτορρύθμιση της αγοράς τελείωσε. Είτε μέσω του **Ισπανικού Μοντέλου**, είτε μέσω της Βραζιλιάνικης νομοθεσίας, είτε μέσω νομικών ελιγμών, ο κλάδος πρέπει να πιέσει. Όπως προειδοποίησε ο καθηγητής **Paul Torremans** (Πανεπιστήμιο Nottingham): “Αν ο νομοθέτης δεν κινηθεί, η απόσταση ανάμεσα σε εμάς και την πραγματικότητα θα γίνει αγεφύρωτη”.

Ο ΟΡΙΖΟΝΤΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΤΗΣ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗΣ: ΑΠΟ ΤΟΝ «ΛΑΘΡΕΠΙΒΑΤΗ» ΣΤΗΝ «ΥΠΑΡΕΙΑΚΗ ΑΠΕΙΛΗ» ΟΡΙΖΟΝΤΑΣ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ

Global Action_AI generated image on Nano Banana Pro_Prompted by V. Ginos

Εάν η εναρκτήρια ημέρα του συνεδρίου αφορούσε τη κατανομή του πλούτου, οι δύο τελευταίες ημέρες (23-24 Οκτωβρίου) ήρθαν αντιμέτωπες με μια κρίση πολύ πιο απόλυτη: **Την αντικατάσταση του δημιουργού.**

Καθώς η συζήτηση μετατοπίστηκε από το streaming στην Τεχνητή Νοημοσύνη (TN), η ατμόσφαιρα στο ΚΠΙΣΝ άλλαξε. Η απογοήτευση της 1ης ημέρας αντικαταστάθηκε από μια εντατική, σχεδόν ιατροδικαστική επείγουσα ανάγκη. Οι σύνεδροι δεν συζητούσαν πλέον για ποσοστά επί μιας πίτας. συζητούσαν για την επιβίωση του φούρνου. Από τη μηχανική των Μεγάλων Γλωσσικών Μοντέλων (LLMs) έως τις νομοθετικές λεπτομέρειες των ΗΠΑ και της Βραζιλίας, η «Σύγκλιση της Αθήνας» ήταν ξεκάθαρη: **Η εποχή της απλής παρατήρησης τελείωσε. Η εποχή της ρύθμισης ξεκίνησε.**

1. Το Φιλοσοφικό Πεδίο Μάχης: Χίμαιρες και Λερναία Ύδρα

Το συνέδριο δεν ξεκίνησε με νομικά, αλλά με οντολογία. Ο **Παύλος Αντωνιάδης** (IRCAM) αμφισβήτησε τη γνωσιολογική βάση της τρέχουσας AI, υποστηρίζοντας ότι εργαλεία όπως το Suno βασίζονται στα "Big Data", αγνοώντας τη "σιωπηρή γνώση", τη βιωματική εμπειρία του μουσικού.

Η Δρ. **Αναστασία Γεωργάκη** (ΕΚΠΑ) ανέβασε το επίπεδο του διαλόγου με ισχυρές μυθολογικές μεταφορές. Προειδοποίησε ότι δημιουργούμε "μουσικές Χίμαιρες" - τερατώδη υβρίδια deerfake φωνητικών και κλεμμένων στυλ. Παρομοίασε την υφαρπαγή πνευματικής ιδιοκτησίας με την κλοπή των **Μήλων των Εσπερίδων**, την πολύτιμη, χρυσή γνώση που υφαρπάζεται για να τροφοδοτήσει μια μηχανή.

Από αριστερά: Anastasia Georgaki (UoA-Greece),
Bertalan Temesi (MZTSZ-Hungary),
Steve Levine (MUSIC PRODUCER-UK),
Vasilis Ginos (APOLLON-Greece)

Το συναίσθημα αυτό αποκρυστάλλωσε ο συνθέτης **Γιώργος Ανδρέου**. Σε μια παθιασμένη υπεράσπιση του ανθρωπισμού, απέρριψε την ωφελμιστική άποψη για την τέχνη.

"Η τέχνη αποτελεί την κεντρική υπαρξιακή απάντηση της ανθρωπότητας στον θάνατο", τόνισε. Παρομοίασε την ανεξέλεγκτη επέκταση της ΤΝ με τη **Λερναία Ύδρα**, όπου κόβοντας ένα

κεφάλι (μια απόσυρση περιεχομένου) εμφανίζονται δύο (νέα παράγωγα έργα).

2. Η Μηχανική της Δημιουργίας: Εργαλείο vs. Μηχανή

Το συνέδριο παρείχε μια ισορροπημένη εικόνα, αναδεικνύοντας και τις δυνατότητες της ΑΙ ως συνεργάτη. Ο μουσικός παραγωγός **Steve Levine** έδειξε πώς εργαλεία ΤΝ διαχωρισμού ήχου του επέτρεψαν να αποκαταστήσει ένα demo των Culture Club, δημιουργώντας αξία από χαμένα αρχεία. Ο **Gerard Assayag** (IRCAM) παρουσίασε το **SOMAX II**, ένα σύστημα “συν-δημιουργικότητας” όπου η ΤΝ αυτοσχεδιάζει σε πραγματικό χρόνο μαζί με τον άνθρωπο.

Steve Levine

Ωστόσο, το πάνελ της βιομηχανίας αποκάλυψε τις τριβές. Ενώ η **Αντιγόνη Παπανικολάου** (Microsoft) και ο **Graham Davies** (DiMA) (2276) παρουσίασαν την ΑΙ ως "Copilot" (συγκυβερνήτη) για την ενίσχυση του ανθρώπου, τονίζοντας τα πρότυπα “υπεύθυνης ΤΝ”, οι δημιουργοί παρέμειναν δύσπιστοι. Η μεταφορά του Γ.Γ. της FIM, **Benoit Machuel**, πλανιόταν στην αίθουσα: “Ξαφνικά, υπήρχε ένας “λαθρεπιβάτης-μαθητής” στο δωμάτιο που μας άκουγε, μάθαινε από εμάς... και ο οποίος ίσως ήταν ήδη καλύτερος από εμάς στη δική μας δουλειά.”

Από αριστερά: Antigoni Papanikolaou (MICROSOFT-Greece), Alexandru Calugar (THE SOUL GROUP- Cyprus), Beat Santschi (FIM-Switzerland), Gerard Assayag (IRCAM-France)

3. Ο Νομικός Βάλτος: Γιατί απέτυχε το "Opt-Out"

Σημαντικό μέρος της συζήτησης εστίασε στην αποτυχία της τρέχουσας νομοθεσίας της ΕΕ. Ο **Marc Du Moulin** (ECSA) και η **Patricia Riera Barsallo** (AISGE) αποδόμησαν την **εξαίρεση TDM** (Εξόρυξη Κειμένου και Δεδομένων - Άρθρο 4 της Οδηγίας CDSM).

Από αριστερά: Chris Castle (ARI-USA), Giorgos Andreou (COMPOSER-Greece), Marc Dumoulin (ECSA-France), Patricia Riera Barsallo (AISGE-Spain), Ioan Kaes (AEPO ARTIS-Belgium)

Υποστήριξαν ότι αυτή η εξαίρεση σχεδιάστηκε για επιστημονική έρευνα, όχι για να επιτρέψει στην Generative AI να λεηλατήσει την πολιτιστική κληρονομιά για εμπορικό ανταγωνισμό. Ο μηχανισμός "Opt-Out" (εξαίρεση κατόπιν δήλωσης) καταγγέλθηκε ως **"παγίδα"** - τεχνικά αδύνατο να εφαρμοστεί από μεμονωμένους δημιουργούς ενάντια σε συστήματα "μαύρου κουτιού" που έχουν ήδη καταβροχθίσει το διαδίκτυο. Όπως σημείωσε ο **Chris Castle** (Artists Rights Institute): *"Η παραβίαση έχει ήδη συμβεί σε μαζική κλίμακα."*

Chris Castle

4. Νομοθετικές Αντεπιθέσεις: ΗΠΑ και Βραζιλία

Για τους φορείς χάραξης πολιτικής στην αίθουσα, οι πιο πολύτιμες γνώσεις προήλθαν από τις νομοθετικές λεπτομέρειες των διεθνών αντιπροσώπων.

Ο **Ben Kessler** (AFM) περιέγραψε μια ισχυρή επίθεση στο Κογκρέσο των ΗΠΑ, αναλύοντας συγκεκριμένα νομοσχέδια:

- TRAIN Act: Παροχή εξουσίας κλήτευσης για εξαναγκασμό διαφάνειας από τις εταιρείες AI.
- CLEAR Act: Υποχρεωτική σήμανση για περιεχόμενο που παράγεται από AI.
- Protect Working Musicians Act: Εξαίρεση από την αντιμονοπωλιακή νομοθεσία, ώστε οι ανεξάρτητοι καλλιτέχνες να μπορούν να διαπραγματεύονται συλλογικά με τις Big Tech.

Ταυτόχρονα, ο **Marcos Alves de Souza** (Υπ. Πολιτισμού Βραζιλίας) ανακοίνωσε ότι η Βραζιλία εγκαταλείπει την αναμονή για συναίνεση στον WIPO. Η προτεινόμενη νομοθεσία τους εισάγει **δικαίωμα αμοιβής** που αγνοεί τις άμυνες περί "Fair Use" και εφαρμόζεται εξωεδαφικά σε **οποιοδήποτε σύστημα ΤΝ** λειτουργεί στη Βραζιλία.

Από αριστερά: Xavier Blanc (AEPO ARTIS- Belgium), Konstantinos Christodoulou (OoA-Greece), Pal Tomori (EJI-Hungary), Roberto Mello (ABRAMUS-Brazil), Yiannis Maragoudakis (APOLLON-Greece)

5. Η Σύγκλιση των Αθηνών: Ένας Πρακτικός Οδικός Χάρτης

Το συνέδριο κορυφώθηκε με μια ρεαλιστική, λεπτομερή νομοθετική πρόταση από τον Διευθυντή Νομικών Υπηρεσιών του ΑΠΟΛΛΩΝΑ, **Γιάννη Μαραγκουδάκη**.

Αναγνωρίζοντας ότι το "unlearning" (να απο-μάθουν οι μηχανές) είναι αδύνατο, ο κ. Μαραγκουδάκης πρότεινε μια Λύση Τριών Σημείων: **Διαφάνεια, Συναίνεση και Δικαίωμα Αμοιβής**

Διαφάνεια & Βάρος Απόδειξης: Νομική αντιστροφή του βάρους απόδειξης. Δεν πρέπει ο καλλιτέχνης να αποδεικνύει ότι χρησιμοποιήθηκε το έργο του, αλλά η εταιρεία AI να αποδεικνύει ότι *δεν* το χρησιμοποίησε.

Συναίνεση & Προσωπικότητα: Ενίσχυση των ηθικών δικαιωμάτων για την αποτροπή της μη εξουσιοδοτημένης προσομοίωσης ερμηνειών (Deepfakes), με σημείο αναφοράς το ****Ισπανικό Μοντέλο**** προστασίας «φωνής και εικόνας».

Σύστημα Διπλού Τέλους (Levy):

Τέλος Εισροής (Input Levy): Μια κατ' αποκοπήν πληρωμή (παρόμοια με το γαλλικό "forfait") από τους προγραμματιστές AI για τη φάση της "εκπαίδευσης", που θα διανέμεται ισομερώς στους δικαιούχους.

Τέλος Εκροής (Output Fee): Δικαίωμα αμοιβής που καταβάλλεται από τους χρήστες/streamers για την εμπορική εκμετάλλευση έργων AI, διανεμόμενο με βάση το μερίδιο αγοράς.

Κλείνοντας το συνέδριο, ο Πρόεδρος της FIM **John Smith** έστειλε σαφές μήνυμα στα σωματεία και τους νομοθέτες. Η συναίνεση είναι ότι για τα δεδομένα που έχουν ήδη χρησιμοποιηθεί, το πλοίο έχει αποπλεύσει. Το επίκεντρο πλέον μετατοπίζεται από την πρόληψη στην **αποζημίωση**. Συνδυάζοντας το μοντέλο εισπραχίας του FKMP (Κορέα), τις προστασίες προσωπικότητας της Ισπανίας και τη νομοθετική τόλμη της Βραζιλίας, ο μουσικός κλάδος διαθέτει πλέον το σχέδιο επιβίωσης.

ΑΥΤΟΝΟΜΗ ΤΝ & ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ Η ΟΠΤΙΚΗ ΤΩΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΩΝ

Human Spirit vs The Algorithm_AI generated image on Nano Banana Pro_Prompted by V. Cinos

Εναρκτήρια ομιλία
Γιώργου Ανδρέου

Αθήνα, 24 Οκτωβρίου 2025
Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος

Αγαπητοί διακεκριμένοι συνάδελφοι, αγαπητοί εκλεκτοί προσκεκλημένοι,

Η αδιαμφισβήτητη παρέμβαση της τεχνητής νοημοσύνης σε ένα γιγαντιαίο σύνολο αντιλήψεων και πρακτικών του ανθρώπινου είδους, γεννά εκείνο το είδος διαλόγου που οφείλει να αντιμετωπίσει το νέο αυτό φαινόμενο, όχι μόνο με τεχνοκρατικά, αλλά κυρίως με ανθρωπιστικά επιχειρήματα.

Βλέπετε, το ερώτημα δεν είναι αν μια τεχνολογική εξέλιξη τέτοιου μεγέθους είναι χρήσιμη, ή κερδοφόρα, ή επαναστατική, ή καταστροφική. Το ερώτημα είναι αν η τεχνητή νοημοσύνη αναδύθηκε από τη μακράιωνη εξέλιξη του ανθρώπινου πολιτισμού με τρόπο που να μπορεί να δικαιολογήσει την φιλοσοφική και ηθική τροχιά της και να προδικάσει ένα είδος συνύπαρξης με τον άνθρωπο που δεν θα λειτουργεί στρεβλωτικά ως προς τις κεντρικές πεποιθήσεις της ανθρωπότητας, όπως η δικαιοσύνη, η καθολική ευημερία και η ευτυχία. Θυμηθείτε εδώ τους Αμερικανούς Εθνοπατέρες, αλλά και τον Ευρωπαϊκό Διαφωτισμό και, φυσικά, το κεντρικό αίτημα όλων των θρησκειών της ανθρωπότητας και όλων των μεγάλων φιλοσοφικών ρευμάτων, από τους Έλληνες προσωκρατικούς μέχρι τον Σπινόζα, τον Καντ, τον Χέγκελ και τους λαμπρούς επιγόνους τους.

Υπάρχει όμως και κάτι άλλο, κάτι εξαιρετικά σημαντικό που πρέπει να ειπωθεί στο σημερινό καλωσόρισμα ενός συνεδρίου με αυτό το φλέγον θέμα. Αν η τέχνη αποτελεί την κεντρική υπαρξιακή απάντηση της ανθρωπότητας στο μεγάλο αίνιγμα του θανάτου, αν αυτή η απάντηση αποτελεί μια συγκινητική παρηγοριά και επιβεβαίωση της συμβολικής αθανασίας κάθε ανθρώπινου όντος που υπήρξε, υπάρχει σήμερα και θα υπάρξει στο μέλλον, τότε η προοπτική της τέχνης και των καλλιτεχνών απέναντι στην ΤΝ αποτελεί μια κρίσιμη συμβολή. Λειτουργεί εντός των ανθρωπιστικών ορίων που οφείλει φυσικά να θέσει απέναντι στο νέο κουτί της Πανδώρας που ονομάζεται τεχνητή νοημοσύνη, αποτελώντας ταυτόχρονα ένα μεγάλο βάθος και μια μεγάλη ελπίδα, ώστε η ανθρωπότητα να μπορέσει να κάνει ένα σημαντικό βήμα μπροστά στην υιοθέτηση καινοτόμων τεχνολογιών χωρίς τον φόβο της αλλοίωσης, ή ακόμα και της πλήρους διαστρέβλωσης του προσώπου της και των κεντρικών αρχών, ιδεών και αντιλήψεων που έχει διαμορφώσει στο επώδυνο αλλά συναρπαστικό ταξίδι της μέσα στους αιώνες. Είναι η τεχνητή νοημοσύνη, πάνω απ' όλα, ζήτημα οικουμενικής αυτογνωσίας; Είμαι βέβαιος ότι το συνέδριό μας θα συμβάλει ουσιαστικά στην προσέγγιση αυτής της εξαιρετικά σημαντικής νέας τεχνολογίας και θα προσφέρει πολύτιμη τροφή για σκέψη και δράση. Επιτρέψτε μου σε αυτό το σημείο να παραθέσω μερικές από τις προσωπικές μου σκέψεις και απόψεις για το κύριο και κρίσιμο θέμα του συνεδρίου μας.

Η προσωπική μου άποψη είναι ότι η τεχνητή νοημοσύνη πρέπει να αποκλειστεί από κάθε μίμηση της δημιουργικής καλλιτεχνικής διαδικασίας, διότι αυτό ακριβώς συμβαίνει. Ποιο είναι το νόημα στην καλλιτεχνική διαδικασία της σκόπιμης λογοκλοπής από τεχνολογικές πλατφόρμες οι οποίες αντιγράφουν ύφος και περιεχόμενο επειδή έχουν προγραμματιστεί με δεδομένα και πληροφορίες από αμέτρητα έργα τέχνης δημιουργημένα από ανθρώπους;

Η τέχνη είναι, και πρέπει να παραμείνει, μια αποκλειστικά ανθρώπινη ιδιότητα, προνόμιο και ευθύνη. Γνωρίζουμε ποια είναι η μέθοδος της τεχνητής νοημοσύνης. Δειγματίζει ψηφιακά έναν τεράστιο αριθμό έργων του ανθρώπινου πολιτισμού και στη συνέχεια εφαρμόζει διάφορες συνταγές ανάμειξης διαφορετικών αποσπασμάτων προκειμένου να γεννήσει ένα νέο έργο. Πιστεύω ότι ηθικά και φιλοσοφικά, η σύνδεση άσχετων μεταξύ τους έργων από διαφορετικούς καλλιτέχνες, διαφορετικές εποχές και στυλ, δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να αποτελέσει μοντέλο για τη δημιουργία ενός νέου πρωτότυπου καλλιτεχνικού έργου.

Κάθε ανθρώπινο έργο τέχνης κρίνεται τόσο από τη συγχρονική όσο και από τη διαχρονική του επιρροή στην κοινωνία των ιδεών, των αισθήσεων και των συναισθημάτων. Έργα μεγάλων ιδιοφυιών χρειάστηκαν τεράστιο χρονικό διάστημα για να γίνουν κατανοητά και να ενσωματωθούν στην πολιτισμική διαδικασία. Σκεφτείτε απλώς την πορεία ενός ποιητή του μεγέθους του Καβάφη όσον αφορά τον αντίκτυπο και την αναγνώριση του έργου του από τη δεκαετία του 1930 έως σήμερα.

Γιώργος Ανδρέου

Η σκέψη της υποκατάστασης των ανθρώπινων ποιοτήτων από μια μαθηματική ακολουθία κρύβει στην ουσία της μια τρομερή απανθρωπιά. Αν δεν είσαι χρήσιμος, δεν υπάρχει λόγος να υπάρχουν. Οδηγούμαστε σε ένα ιδιότυπο Άουσβιτς, όπου εκείνοι των οποίων η εργασία μπορεί να γίνει καλύτερα από τη μηχανή, από την τεχνητή νοημοσύνη, θα εξοντώνονται ηθικά και στη συνέχεια ίσως να εξαθλιώνονται.

Αλήθεια, ποιος θα το αξιολογήσει αυτό καλύτερα; Ποιος νομιμοποιείται να το κάνει; Η ανθρώπινη ύπαρξη, το δικαίωμά της στην εργασία, στην κοινωνική συμμετοχή, στην όσο το δυνατόν πιο αρμονική ζωή, δεν

προϋποθέτει καμία τυπική χρησιμότητα. Είναι η κεντρική αναντικατάστατη οντότητα του ανθρώπινου πολιτισμού. Οι μονεταριστικές και ωφελμιστικές σκέψεις που κρύβονται πίσω από την ανεξέλεγκτη χρήση της τεχνητής νοημοσύνης είναι δυστυχώς παρακλάδι ενός αδίστακτου καπιταλισμού που δεν υπολογίζει τίποτα μπροστά στο κοντόφθαλμο, βραχυπρόθεσμο οικονομικό όφελος.

Ωστόσο, «ουκ επ' άρτω μόνον ζήσεται άνθρωπος», αναφέρει πολύ σοφά το Ευαγγέλιο. Στον τομέα της τέχνης, αυτό που μετράει καθοριστικά δεν είναι το υπόγειο (σ.σ. το παρασκήνιο/προεργασία) του καλλιτέχνη, αλλά η τελική του επιλογή, τι θα φωτίσει και τι θα αποσιωπήσει στο έργο που παραδίδει στην κοινωνία, στον δημόσιο χώρο. Ο ανθρώπινος ψυχισμός είναι μια ευμετάβλητη και λεπτή συνθήκη, οι συμπεριφορές της οποίας δεν αποτελούν σειρά μεταβλητών κάποιας εξίσωσης.

Η τεχνητή νοημοσύνη μπορεί να συλλάβει εξαιρετικά πολύπλοκες επιστημονικές εφευρέσεις χρήσιμες για την ανθρώπινη ύπαρξη. Ωστόσο, δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι ο ανθρώπινος πολιτισμός, η κοινωνία των προσώπων και των ιδεών, έχει χτιστεί πάνω σε παραδοχές που αφορούν την ανθρώπινη αντίληψη, το συναίσθημα, τη σκόπιμη απόφαση για συνύπαρξη με βάση κάποιες κοινές αξίες και ποιότητες. Η κοινωνία δεν μπορεί να αντικατασταθεί από μαθηματικά δεδομένα.

Ο άνθρωπος δεν μπορεί να υπάρξει χωρίς το μακρύ ταξίδι του στη Γη και όλα τα μαθήματα που έχει πάρει από αυτό. Πιστεύω ότι το εξαιρετικά σημαντικό και κρίσιμο μέγεθος του συνεδρίου μας γίνεται εμφανές. Ας ελπίσουμε ότι η αλληγορία των αρχαίων προγόνων μας στον μύθο της σύγκρουσης του Ηρακλή με τη Λερναία Ύδρα – όπου στη θέση κάθε κεφαλιού που έκοβε ο ήρωας, φύτρωναν δύο – δεν θα επιβεβαιωθεί όσον αφορά τη διαχείριση της τεχνητής νοημοσύνης από την ανθρωπότητα. Αντιθέτως, ας ελπίσουμε ότι θα βρεθεί ένας δημιουργικός και ηθικά ορθός τρόπος ενσωμάτωσής της στα χρήσιμα – και σε άλλους τομείς, όπως αυτός της υγείας, πολύτιμα – εργαλεία της ανθρώπινης εξέλιξης, στοχεύοντας πάντα στην καθολική ευημερία και ευτυχία με την επίτευξη του ευοίωνου τρίπτυχου της Γαλλικής Επανάστασης: ελευθερία, ισότητα, αδελφότητα. Σας ευχαριστώ και καλώς ήρθατε.

Γιώργος Ανδρέου,
Συνθέτης και συγγραφέας

ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗ ΤΕΧΝΗΤΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ ΠΙΘΑΝΕΣ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΕΣ ΛΥΣΕΙΣ

The Action Plan _Law vs. Code_ AI generated image on Nano Banana Pro_Prompted by V. Ginos

Κεντρική Εισήγηση |
Γιάννης Μαραγκουδάκης,
Διευθυντής Νομικής
Υπηρεσίας Οργανισμού
Συλλογικής Διαχείρισης
ΑΠΟΛΛΩΝ

Είναι μεγάλη χαρά που βρίσκομαι εδώ. Σας καλωσορίζω όλους. Ελπίζω να απολαμβάνετε τη διαμονή σας στην ηλιόλουστη Αθήνα. Μεταξύ άλλων, είμαι ο Διευθυντής της Νομικής Υπηρεσίας του «Απόλλωνα» και της «Αυτοδιαχείρισης», δηλαδή δύο μεγάλων Οργανισμών Συλλογικής Διαχείρισης (ΟΣΔ), που διαχειρίζονται τα συγγενικά δικαιώματα των μουσικών και τα πνευματικά δικαιώματα συνθετών, στιχουργών και εκδοτών εδώ στην Ελλάδα.

Γιάννης Μαραγκουδάκης

Ευχαριστώ την οργανωτική επιτροπή της Διεθνούς Ομοσπονδίας Μουσικών (FIM) και τον «Απόλλωνα» για την εμπιστοσύνη τους να παρουσιάσω την κεντρική ομιλία σε ένα τόσο σημαντικό ζήτημα ενός διεθνούς συνεδρίου, όπως οι πιθανές νομοθετικές λύσεις για την Τεχνητή Νοημοσύνη (ΤΝ). Δεν συνηθίζω να μιλάω από κείμενο, αλλά μου ζητήθηκε να ετοιμάσω ένα κείμενο λόγω της πολυπλοκότητας των ζητημάτων που τίθενται και για να διευκολύνω τους διερμηνείς, οπότε θα παραμείνω στο κείμενο.

Νομοθετικές λύσεις λοιπόν... Για να πω την αλήθεια, έχοντας σπουδάσει, μεταξύ άλλων, Φιλοσοφία του Δικαίου, μπήκα στον πειρασμό να εκφωνήσω μια πιο φιλοσοφική ομιλία. Ωστόσο, ανεξάρτητα από τη νομική φύση των έργων που παράγονται από ΤΝ ή την πρόβλεψη ενός νέου δικαιώματος χρήσης δεδομένων για την εκπαίδευση των μηχανών, η πραγματικότητα επιβάλλει πρακτικές λύσεις. Και τελικά, το δίκαιο ορίζεται ως πρακτική φιλοσοφία.

Γιατί όμως να προτείνουμε νομοθετικές λύσεις εξ αρχής;

Δεν μπορούμε να εμπιστευτούμε την ικανότητα της αγοράς να αυτορρυθμιστεί, όπως υπονοούν πολλοί βασικοί παίκτες; Δεν μπορούμε να εμπιστευτούμε την καλή πίστη των πλατφορμών ΤΝ, οι οποίες δεν θα διανοούνταν να χρησιμοποιήσουν μεταδεδομένα προστατευόμενα από την πνευματική ιδιοκτησία για να εκπαιδεύσουν τα συστήματά τους χωρίς την προηγούμενη ρητή συγκατάθεση των δικαιούχων και μόνο κατόπιν δίκαιης αμοιβής τους; Ή τις καλές προθέσεις των τελικών χρηστών, οι οποίοι, προκειμένου να επωφεληθούν από την προστιθέμενη αξία της μουσικής για να αυξήσουν το κέρδος τους, επιλέγουν τη φθηνότερη μηχανική δημιουργία έναντι του καλλιτέχνη, του οποίου τη μουσική εκμεταλλεύονταν για πολλά χρόνια πριν τη διάδοση της ΤΝ;

Οι απαντήσεις είναι προφανείς. Επομένως, οι νομοθετικές λύσεις, κατά την άποψή μου, βασίζονται σε τρεις πυλώνες: Διαφάνεια, Συναινέση και Αποζημίωση. Αλλά ας ξεκινήσουμε αντίστροφα:

Κατά την αντίληψή μου, για να το θέσω συνοπτικά, η μόνη βιώσιμη λύση είναι η εισαγωγή ενός τέλους αδειοδότησης ή ενός δικαιώματος αποζημίωσης (εύλογης αμοιβής) ή η πρόβλεψη αμοιβής βάσει αμοιβολογίου - ανάλογα με τα απόλυτα ή σχετικά δικαιώματα που αποδίδονται στους δικαιούχους σε κάθε δικαιοδοσία - το οποίο θα είναι ανεκχώρητο, αμεταβίβαστο, υποκείμενο σε υποχρεωτική συλλογική διαχείριση ή συλλογική άδεια διευρυμένης ισχύος (θα συζητήσουμε γι' αυτό αργότερα) από τους Οργανισμούς Συλλογικής Διαχείρισης (ΟΣΔ). Υπό τον ρητό περιορισμό ότι οι εκδότες ή οι παραγωγοί δεν θα μπορούν να αδειοδοτούν περιεχόμενο ΤΝ αυτόνομα, ήτοι χωρίς τη ρητή συγκατάθεση των δικαιούχων που εκπροσωπούν (θα έχουμε την ευκαιρία να το συζητήσουμε αυτό διεξοδικώς στη συνέχεια).

Θα πρέπει να επιβληθεί τόσο εις βάρος των εταιρειών τεχνολογίας και των πλατφορμών ΤΝ για τη χρήση των μεταδεδομένων (input) για την εκπαίδευση των μηχανών, όσο και εις βάρος των τελικών χρηστών, ιδίως των ραδιοτηλεοπτικών φορέων, για το παραγόμενο προϊόν αυτόνομης ΤΝ (generative AI output).

Ένα τέλος αδειοδότησης ως αποζημίωση (εύλογη αμοιβή) για το input, καταβλητέο από τις εταιρείες και τις πλατφόρμες ΤΝ προς μια κοινωνία ΟΣΔ δικαιούχων σε εθνικό επίπεδο και διανεμητέο μεταξύ τους είτε κατόπιν συμφωνίας των κοινωνιών είτε βάσει δικαστικής απόφασης επί διαφωνίας. Μια εύλογη αμοιβή που θα αφορά σε ποσοστό επί των ακαθαρίστων ή καθαρών εσόδων των υποχρέων που παράγονται είτε παγκοσμίως είτε σε εθνικό επίπεδο (κατά προτίμηση ακαθαρίστων ώστε να μην χρειάζεται να προβούμε σε λογιστικό έλεγχο). Δεν έχει νόημα να συζητάμε για νούμερα και ποσοστά στο παρόν πρώιμο στάδιο.

Μία αμοιβή βάσει αμοιβολογίου εκάστου ΟΣΔ για το παραγόμενο προϊόν ΤΝ (generative AI output), καταβλητέα από τους τελικούς χρήστες σε κάθε ΟΣΔ χωριστά, ακόμη και επί γενικών αδειών (blanket licenses), ύψους –και αυτό είναι σημαντικό– όχι κατώτερου από την προβλεπόμενη αμοιβή ανθρώπινης δημιουργίας για την ίδια χρήση.

Επιπρόσθετα, η παραβίαση προσωπικών δεδομένων, δηλαδή η προσβολή της προσωπικότητας και των ηθικών δικαιωμάτων των δικαιούχων από την ΤΝ, θα πρέπει επίσης να δικαιολογεί αποζημίωση του δικαιούχου.

Επί πλέον, μελετώντας τη φύση του input και του output, συνειδητοποιούμε ότι έχουν διαφορετικούς δικαιούχους. Θεωρητικά, οι μηχανές ΤΝ θα μπορούσαν να έχουν εκπαιδευτεί από τη συμβολή του έργου κάθε δικαιούχου χωρίς να γνωρίζουμε το ακριβές ποσοστό αυτής.

Επομένως, είναι δίκαιο τα έσοδα από το input να διανέμονται σε ίσα μερίδια μεταξύ όλων των δικαιούχων. Ενώ η δημόσια εκτέλεση, ραδιοτηλεοπτική μετάδοση ή παρουσίαση στο κοινό προϊόντων αυτόνομης ΤΝ αποτελεί αναπαραγωγή των προτύπων της αγοράς σε συγκεκριμένο χρόνο και τόπο. Άρα, τα έσοδα από το output θα πρέπει να διανέμονται μεταξύ των μελών κάθε ΟΣΔ βάσει των μεριδίων της εκάστοτε αγοράς.

Ωστόσο, όλα τα παραπάνω δεν είναι αρκετά, διότι οι νομικές διατάξεις πρέπει να μπορούν και να εφαρμοστούν. Για να διασφαλιστεί η επιβολή του γράμματος και του πνεύματος του νόμου, απομένουν ορισμένα πρόσθετα βήματα:

Ας εξετάσουμε τώρα το κριτήριο της συναίνεσης. Είναι αλήθεια ότι οι δικαιούχοι υποστηρίζουν ένα σύστημα "opt-in" (παροχής συγκατάθεσης), δηλαδή να ζητείται άδεια για τη χρήση των έργων τους, ενώ οι εταιρείες τεχνολογίας προτείνουν ένα σύστημα "opt-out" (δήλωσης εξαίρεσης), δηλαδή το υλικό να είναι ελεύθερο προς χρήση εκτός εάν ο δικαιούχος δηλώσει ρητώς την αντίρρησή του.

Σε μια ιδανική κατάσταση (δεν θα μπορούσα να συμφωνήσω περισσότερο), το σύστημα "opt-in" (η συμμετοχή του έργου στην εκπαίδευση της μηχανής κατόπιν θετικής δηλώσεως του δικαιούχου) θα μπορούσε να είναι η απάντηση, όντας ευθυγραμμισμένο με την παραδοσιακή αδειοδότηση και παρουσιάζοντας προφανή οφέλη για την απόδειξη της παραβίασης ενώπιον δικαστηρίου αλλά και από την άποψη μιας δίκαιης διανομής των εσόδων προς όλους τους δικαιούχους. Βεβαίως, δεν γνωρίζω πόσο συμβατό θα μπορούσε να είναι αυτό το σύστημα (opt-in) με την έννοια μιας εισφοράς (levy) ενώ επί πλέον είναι περίπλοκο από επιχειρηματική άποψη, καθώς συνεπάγεται διαπραγματεύσεις κάθε ΟΣΔ με κάθε πλατφόρμα ΤΝ παγκοσμίως. Φανταστείτε απλώς αν δεν είχε θεσπιστεί η εισφορά εύλογης αμοιβής ιδιωτικής αντιγραφής. οι εισαγωγείς δεν θα είχαν ποτέ αποζημιώσει τους δικαιούχους. Αλλά ας βάλουμε τα πράγματα σε μια σειρά.

Πρώτον, κάθε δικαιούχος πρέπει να έχει τη δυνατότητα εξαίρεσης ("opt-out"), δηλαδή να προβεί σε μια δήλωση εξαίρεσης του έργου του από την εκπαίδευση της μηχανής, ακόμη και υπό καθεστώς υποχρεωτικής συλλογικής διαχείρισης ή συλλογικής άδειας διευρυμένης ισχύος, υπό μια κατασκευή κατά την οποία το ηθικό δικαίωμα υπερισχύει. Η δήλωση εξαίρεσης πρέπει να λαμβάνει χώρα με εύκολο και αδιαμφισβήτητο τρόπο. Μια δημόσια δήλωση του ΟΣΔ κάθε δικαιούχου αναρτημένη στο διαδίκτυο θα πρέπει πάντοτε να αρκεί. Διαφορετικά, το σύστημα "opt-out" (και συμφωνώ απόλυτα σε αυτό) θα μπορούσε να είναι μια παγίδα που προσφέρει στους δικαιούχους την ψευδαίσθηση του ελέγχου.

Επιπλέον, η εξαίρεση TDM (Εξόρυξη Κειμένου και Δεδομένων) για μη εκπαιδευτικούς σκοπούς δηλ. για εμπορικούς σκοπούς, όπου εφαρμόζεται, καθιστά αναγκαία την εφαρμογή ενός συστήματος "opt-out". Φυσικά, προκειμένου η δήλωση εξαίρεσης να έχει αναδρομική ισχύ (αυτό είναι ένα άλλο σημαντικό ζήτημα, δηλ. ποιο είναι το αποτέλεσμα της εξαίρεσης), θα πρέπει να επιβληθεί η "απομάθηση" (unlearning) των μηχανών, ανεξάρτητα από το πόσο τεχνικά εφικτό μπορεί να είναι αυτό.

Επομένως, πρέπει να δημιουργηθεί παγκοσμίως ένα αποθετήριο ρεπερτορίου καλυπτόμενο από δηλώσεις εξαίρεσης (opt-out depository) που θα περιέχει όλα τα ρεπερτόρια των ΟΣΔ ή μεμονωμένων δικαιούχων που έχουν εξαιρεθεί. Ακόμη και αν το σύστημα "opt-out" είναι ένας υπολογισμένος συμβιβασμός (καθώς το ιδανικό θα ήταν το σύστημα "opt-in", δεν υπάρχει αμφιβολία γι' αυτό), αλλά ακόμα κι αν επιλέξουμε ή συρθούμε στο σύστημα "opt-out" ως υπολογισμένος συμβιβασμός, το εν λόγω σύστημα δεν είναι συμβατό με το "τεστ των τριών σταδίων" (three-step test), καθώς: πρώτον, οι περιορισμοί και οι εξαιρέσεις είναι υπερβολικά ευρείς, δεύτερον, έρχονται σε σύγκρουση με την κανονική εκμετάλλευση του έργου στερώντας από τους δικαιούχους μια σημαντική πηγή εισοδήματος και, τρίτον, προκαλούν δυσανάλογη βλάβη στα έννομα συμφέροντά τους.

Δεύτερον, και πολύ σημαντικό κατά την άποψή μου, για να είναι αποτελεσματική η δικαστική αντιδικία σχετικά με την παραβίαση δικαιωμάτων από την TN, δηλαδή για να παρουσιαστεί μια υπόθεση στο δικαστήριο με εύλογες πιθανότητες επιτυχίας, είναι απαραίτητο να αντιστραφεί το βάρος της απόδειξης. Έτσι, οι πλατφόρμες TN ή οι τελικοί χρήστες ως εναγόμενοι θα πρέπει να αποδεικνύουν τη μη παραβίαση των δικαιωμάτων των δικαιούχων ως εναγόντων και όχι το αντίστροφο. Διαφορετικά, κάθε ενάγων θα χρειαζόταν μια μουσικολογική μελέτη για την απόδειξη χρήσης από την TN του ηχογραφήματός του, γεγονός μη ρεαλιστικό ιδίως εάν εμπλέκονται πολλά ηχογραφήματα ή δικαιούχοι στη δίκη. Συνοψίζοντας, η πρόβλεψη ενός μαχητού τεκμηρίου για τη χρήση περιεχομένου που προστατεύεται από πνευματικά δικαιώματα από τις πλατφόρμες TN είναι ζωτικής σημασίας. Βεβαίως, ο κύριος στόχος δεν είναι η κατάθεση αγωγών σε μεγάλη κλίμακα, αλλά ο εξαναγκασμός των εταιρειών και πλατφορμών TN να καθίσουν στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων.

Και τώρα ας περάσουμε στο κριτήριο της διαφάνειας. Είναι επιτακτική ανάγκη για τους ανθρώπους και τους δικαιούχους να γνωρίζουν εάν μια δημιουργία ή μια εκτέλεση έχει παραχθεί από TN ή όχι. Επομένως, πρέπει να εισαχθεί ένα υδατογράφημα (watermark) για όλα τα προϊόντα που παράγονται από TN.

Αφήνω για τη συζήτηση τη διάκριση μεταξύ έργων "υποβοηθούμενων από ΤΝ" (AI-assisted) και "παραγόμενων από ΤΝ" (AI-generated), η οποία είναι ζωτικής σημασίας για την επιβολή του υδατογραφήματος.

Ωστόσο, ακόμη και το υδατογράφημα δεν είναι αρκετό. Στην ψηφιακή μορφή του προϊόντος, αυτό το υδατογράφημα θα πρέπει να περιέχει όλες τις απαραίτητες πληροφορίες σχετικά με όλα τα μεταδεδομένα που χρησιμοποιήθηκαν για τη δημιουργία του προϊόντος και, ει δυνατόν, το ποσοστό της συμβολής κάθε δεδομένου στην παραγωγή του τελικού προϊόντος. Είναι ο μόνος τρόπος για μια δίκαιη διανομή και μια δίκαιη αδειοδότηση. Τουλάχιστον με αυτόν τον τρόπο, το έργο των δικαιούχων θα μπορούσε να περιοριστεί στον έλεγχο της ακρίβειας των δεδομένων που περιέχονται στο υδατογράφημα.

Όλοι γνωρίζουμε αρκετές έρευνες που υπολογίζουν τη μείωση των εσόδων των ΟΣΔ λόγω της ΤΝ από 25 έως 50% για τα επόμενα χρόνια, γεγονός που θα επηρεάσει περισσότερο τους πιο αδύναμους δικαιούχους, δηλαδή τους μουσικούς.

Έτσι, ακόμα κι αν δεν είναι το κύριο θέμα της παρέμβασής μου, πρέπει να θεσπιστούν νέες πηγές εσόδων για τα συγγενικά δικαιώματα. Άλλωστε, πρόκειται για ένα συνέδριο που διοργανώνεται από μουσικούς.

Πρώτον, ένα συλλογικό δικαίωμα αμοιβής από τη χρήση ηχογραφημάτων μέσω streaming, ανεκχώρητο, αμεταβίβαστο, υποκείμενο σε υποχρεωτική συλλογική διαχείριση από τους ΟΣΔ το οποίο (και αυτό είναι σημαντικό) θα λειτουργήσει προσθετικά στους τυχόν υφιστάμενους όρους των συμβάσεων των βασικών καλλιτεχνών (featured artists).

Επί πλέον, είναι σημαντικό να αντιταχθούμε σε συμβατικές ρήτρες, ανεξαρτήτως παλαιότητας των συμβάσεων, που παραχωρούν σε παραγωγούς ή εκδότες κάθε δικαίωμα για τρόπους εκμετάλλευσης που θα εφευρεθούν στο μέλλον. Η ΤΝ δεν είναι ένα ακόμη μέσο για την επίτευξη ενός σκοπού, αλλά μια τεχνολογική επανάσταση από μόνη της.

Δεύτερον, ένα δικαίωμα είσπραξης από ζωντανές δημόσιες εκτελέσεις, όπως αυτό που έχουν οι δημιουργοί (στιχουργοί/συνθέτες/εκδότες), επειδή η λίστα των ηχογραφημάτων (playlist) που εκτελείται ζωντανά επιλέγεται λαμβάνοντας υπόψη τα πρωτότυπα ηχογραφήματα, στη δημιουργία των οποίων συνέβαλαν μουσικοί, ερμηνευτές και παραγωγοί διαφορετικοί από αυτούς που βρίσκονται στη σκηνή. Επομένως, υπάρχει μια προφανής υπεραξία που μένει ανεκμετάλλευτη.

Τρίτον, η αναγνώριση των ενορχηστρωτών ως δημιουργών, σε συνδυασμό με μια μικρή στοχευμένη αύξηση των αμοιβολογιών των ΟΣΔ δημιουργών ώστε να μην επηρεαστούν οι συνθέτες. Οι ενορχηστρωτές είναι κυρίως μουσικοί, και παρόλο που η ενορχήστρωση είναι μια σημαντική συμβολή στο συνολικό μουσικό έργο ή ηχογράφημα, ο ενορχηστρωτής, έχοντας θέση παρόμοια με αυτή του σκηνοθέτη σε ένα οπτικοακουστικό έργο, δεν αποζημιώνεται καθόλου.

Γιάννης Μαραγκουδάκης

Άφησα για το τέλος την πιο προκλητική πρόταση: την κατάργηση όλων των νομικών διατάξεων, όπου εφαρμόζονται, για τη διανομή των συγγενικών δικαιωμάτων μεταξύ παραγωγών ηχογραφήματων από τη μία πλευρά και ερμηνευτών και εκτελεστών από την άλλη σε ίσα μερίδια, δηλ. 50/50. Αυτή η ρύθμιση θεωρεί ως δεδομένο ότι οι ερμηνευτές και οι εκτελεστές εκπροσωπούνται σε επίπεδο σωματείου ή ΟΣΔ από κοινού, γεγονός όμως που δεν ισχύει σε πολλές δικαιοδοσίες. Επί πλέον, θεσπίστηκε λαμβάνοντας υπόψη την οικονομική επένδυση των παραγωγών για την έκδοση του υλικού φορέα ενός ηχογραφήματος, γεγονός που δεν ισχύει πλέον. Η αγορά είναι αρκετά ώριμη ώστε τα ενδιαφερόμενα μέρη να διαπραγματευτούν ελεύθερα και να καταλήξουν σε μια δίκαιη λύση.

Ο στόχος για τους ερμηνευτές και εκτελεστές μουσικούς είναι η διανομή των μουσικών συγγενικών δικαιωμάτων σε ίσα μερίδια, δηλ. στο 1/3 για κάθε κατηγορία δικαιούχων.

Συνοψίζοντας, η TN είναι μια πραγματικότητα. Δεν έχει νόημα να δηλώνουμε αν είμαστε υπέρ ή κατά. Δεν ξέρω καν αν είναι η μεγαλύτερη κλοπή του αιώνα, όπως πολλοί εύλογα υπονοούν. Μου θυμίζει, ωστόσο, την παραβίαση των δικαιωμάτων των αυτόχθονων πληθυσμών στο όνομα της προόδου. Και πρέπει να συγχαρούμε τη δήλωση της FIM για την TN που μας υπενθύμισε τη σχετική διακήρυξη του ΟΗΕ, η οποία επιβεβαιώνει το δικαίωμα των αυτόχθονων πληθυσμών σε αποκατάσταση ή σε δίκαιη και εύλογη αποζημίωση για πόρους που ελήφθησαν και χρησιμοποιήθηκαν χωρίς την ελεύθερη, προηγούμενη και συνειδητή συγκατάθεσή τους.

Αυτό που ξέρω είναι ότι, αν θέλουμε πραγματικά να προτείνουμε κάποιες πρακτικές λύσεις, δεν έχουμε την πολυτέλεια να χαθούμε στις διαδικασίες, να δημιουργήσουμε μια επιτροπή για να εξετάσει το θέμα και μετά να σχηματίσουμε μια υποομάδα της επιτροπής και ούτω καθεξής. Είναι καιρός να βρούμε κοινό έδαφος, διότι όταν πρόκειται για νομοθεσία που ρυθμίζει την τεχνολογία, ο χρόνος είναι το παν, και προφανώς οι νομοθέτες βρίσκονται σε δύσκολη θέση.

Ορισμένες νομοθετικές απόπειρες σε λίγες χώρες και στην ΕΕ δεν αντιμετωπίζουν το ζήτημα αποτελεσματικά. Δεν "ξύνουν καν την επιφάνεια", περιοριζόμενες σε ουδέτερες διατυπώσεις και σε εκδήλωση ευσεβών πόθων, όταν δεν επιδεικνύουν αδιαφορία ή ακόμα και εχθρότητα. Κατανοώ ότι οι εταιρείες και πλατφόρμες TN, κάνοντας lobbying στο όνομα της προόδου και όντας πηγές παραγωγής κέρδους σε αυτή την εξίσωση, έχουν μεγαλύτερη επιρροή στις κυβερνήσεις σε σύγκριση με τους δικαιούχους που μπορούν να προσφέρουν μόνο πολιτική στήριξη και μια υποτιμημένη ασαφή ιδέα περί δικαιοσύνης.

Ας ελπίσουμε ότι μικρά κράτη με σπουδαίο παρελθόν, όπως η Ελλάδα, θα μπορούσαν να κάνουν τη διαφορά εισάγοντας ένα νομοσχέδιο για την TN αντί να αντιγράφουν άλλες νομοθεσίες όπως έκαναν οι αποικίες. Το αδιαμφισβήτητο γεγονός είναι ότι η TN, όπως εφαρμόζεται μέχρι τώρα, είναι μια ξεκάθαρη επίθεση κατά των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Κλείνοντας, ο Αλμπέρ Καμύ δεν υπήρξε ποτέ πιο προφητικός. Είπε, «Κι αν το μηδέν είναι η μοίρα μας, ας μην το κάνουμε να είναι δίκαιο».

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΣΥΛΛΟΓΙΚΗΣ
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΜΟΥΣΙΚΩΝ

“ΑΠΟΛΛΩΝ”

